

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν στον παρακάτω πίνακα:

	ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός	
ονομ.	ἡ ἄμπελος			
γεν.		τοῦ ταύρου		
δοτ.				τοῖς ταύροις
αιτ.			τὰς ἀμπέλους	
κλητ.				

2. Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

τοῖς ὀφθαλμοῖς, τῇ νήσῳ, τοῖς ἀνθρώποις, τὸν οἶνον, τοὺς ὄρκους, τῷ ποτηρίῳ.

3. Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α' με τις πτώσεις τους στη στήλη Β':

Α'	Β'
1. σταδίους	α. γενική ενικού
2. Λουκιανός	β. ονομαστική ενικού
3. ποταμῶν	γ. αιτιατική πληθυντικού
4. νήσῳ	δ. γενική πληθυντικού
5. τυροῦ	ε. δοτική ενικού

4. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις και να τονίσετε τα ουσιαστικά και τους τύπους του άρθρου:

του μυστηρι____, την νησ____, τοῖς σταδι____ τα δένδρ____, των δωρ____, του οἰκ____, τον ἱατρ____, τῷ ἐφηβ____, του καρπ____. τοῖς ποταμ____, ταις ψηφ____, τους γεωργ____, τους ἀνθρώπ____, τον Λουκιαν____.

5. Στις προτάσεις που ακολουθούν να συμπληρώσετε την κατάλληλη πτώση του ουσιαστικού και στη συνέχεια να γράψετε την ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

α. Οἱ _____ (ταῦρος) ἄγριοι εἰσιν. (_____)

β. Διεφθάρη (= ἔχασε) δὲ ὁ Θάμυρις ὑπὸ _____ (νόσος) τοὺς _____ (ὀφθαλμός).

γ. Αἱ _____ (ἄμπελος) τὸν _____ (οἶνος) παρέχουσιν. (_____)

δ. Ἐπίστανται (= γνωρίζουν) τὰ γινόμενα οἱ _____ (σύμμαχος) καὶ οἱ _____ (πολέμιος) καὶ ἅπαντες Ἕλληνες καὶ _____ (βάρβαρος).

ε. Παῦσον (= σταμάτησε) τοῦ _____ (θρῆνος). (_____)

➔ Παρατηρήσεις

1. Η **κατάληξη -as** είναι **μακρά**, π.χ. τοὺς κριτάς, τῆς ὥρας, τὰς ὥρας.
2. Η **δίφθογγος αι**, όταν βρίσκεται στο τέλος κλιτής λέξης (πλιν ευκτικής ρήματος), είναι **βραχεία**, π.χ. οἱ κριταί (αλλά τοῖς κριταῖς), αἱ ὥραι (αλλά ταῖς ὥραις).
3. Η **γενική πληθυντικού** των ουσιαστικών α' κλίσης τονίζεται πάντοτε στη **λήγουσα** και **περισπάται**, π.χ. τῶν κριτῶν, τῶν κοχλιῶν, τῶν ὠρῶν, τῶν πηγῶν.
4. Η **γενική** και η **δοτική** των ουσιαστικών α' κλίσης, όταν τονίζονται στη **λήγουσα**, **περισπώνται** και στους δύο αριθμούς, π.χ. τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τῶν κριτῶν, τοῖς κριταῖς, τῆς πηγῆς, τῇ πηγῇ, τῶν πηγῶν, ταῖς πηγαῖς.
5. Τα **οξύτονα** και **παροξύτονα** ουσιαστικά α' κλίσης διατηρούν τον τόνο τους στην **ίδια** συλλαβή σε όλες τις πτώσεις (στη γενική βέβαια του πληθυντικού όλα τονίζονται στη λήγουσα), π.χ. ὁ κριτής, τοῦ κριτοῦ, τῷ κριτῇ, τὸν κριτῆν.
6. Προσοχή στην **κλιτική ενικού** των **αρσενικών** σε **-ns**! Τα περισσότερα σχηματίζουν κλιτική σε **-α βραχύ**. Μόνο τα ουσιαστικά σε **-δης** (π.χ. εὐπατριδῆς) και το κύριο όνομα **Αἰσχίνης** διατηρούν την κατάληξη **-n**.
7. Τα **θηλυκά σε -n** στον ενικό διατηρούν το **-n** σε όλες τις πτώσεις. Τα **θηλυκά σε -α** στον ενικό διατηρούν το **-α** σε όλες τις πτώσεις, εκτός από όσα πριν από το **-α** έχουν **σύμφωνο** (πλιν ρ). Τα τελευταία έχουν κανονικά κατάληξη **-α βραχύ** και το **τρέπουν στη γενική και δοτική του ενικού σε -n**, π.χ. ἡ χώρα → τῆς χώρας, τῇ χώρᾳ, αλλά ἡ γλῶσσα → τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ.

Ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

στρατιωτῶν →	_____
θεατάς →	_____
νομοθετῶν →	_____
κεφαλὴν →	_____
μανδύαις →	_____
ιδιώτου →	_____

2. Να συμπληρώσετε τις καταλήξεις των παρακάτω ουσιαστικών και να τα τονίσετε:

τὴν ἀνδρῆι____, τῇ μαζ____, τῆς βοηθεῖ____, αἱ χωρ____,
τοὺς ἐργατ____, ὧ μαθητ____(πλινθ.), τῆς βασιλισσ____,
τῶν ἀθλητ____, τῷ ἐργατ____, τοῖς τεχνιτ____, τῇ
ιδε____, τῇ ὑλ____.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού που δίνεται στην παρένθεση:

- α. Οἱ _____ (στρατιώτης) ἐν πολλῇ _____ (ἀπορία) εἰσίν.
β. Οἱ νόμοι ἐπιμελοῦνται (= φροντίζουν) τῶν _____ (πολίτης).
γ. Τὴν πόλιν ὅπλων καὶ βελῶν καὶ σίτου καὶ _____ (παρασκευή) ἀπάσης ἐνέπλησαν (= γέμισαν).
δ. Οἱ _____ (πρεσβύτες) θαυμάζουσι τὰς _____ (ἀρετή) τῶν _____ (νεανίας).
ε. Μεγίστης _____ (τιμὴ) ἀπολαύουσιν (= απολαμβάνουν) οἱ _____ (νικητής).

4. Να συνδυάσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τις κατάλληλες λέξεις της στήλης Β' και να σχηματίσετε με αυτές προτάσεις στη ν.ε. Κατόπιν να μεταγράψετε τις φράσεις στην Αρχαία Ελληνική:

A'	B'
1. δημοσία	α. ψυχῆς
2. η εσχάτη	β. τῆς ὑλῆς
3. δόξα	γ. δαπάνη
4. εν βρασμῷ	δ. ευκαιρία
5. εφ' ὅλης	ε. των ποιῶν
6. ἐπὶ τῇ	στ. τῷ θεῷ

κρεῖττον τοῖς ποσὶν ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώσσῃ

Διογένης Λαέρτιος, Βίοι Φιλοσόφων 7.26

Εἶναι προτιμότερο το στραβοπάτημα με τα πόδια παρά με τη γλώσσα.

